

SMYČKA

Stačilo pár kroků. Ocítl se ve zcela jiném světě. Stál na okraji dvorany, kolem níž se rozprostíraly objekty nějaké staré, léta opuštěné továrny, jež na něj civěly vytlučenými okny jako lebky prázdnými očima. Cítil jejich spalující pohled až do morku kostí. Vůbec neměl z toho místa dobrý pocit. Mohl se otočit, učinit několik kroků zpět, vrátit se. Projít znovu zpustlou vrátnicí, chvatným krokem opustit tyto kulisy dystopického světa, ponechat je jejich ponurému tichu, jejich osudu. Leč neučinil tak. Cítil ve svém nitru nejasné, avšak neodbytné nutkání jít dál. Vykročit do bujnou vegetací zaplavených uliček mezi haly, oprýskané zdi bez oken a dveří. Pozdní odpoledne přecházelo v podvečer. Postupující soumrak činil tato místa ještě odpudivější. Železné kostry zařízení, jejichž původní účel a smysl nedokázal určit, pokrývala rez. V padajícím šeru spíš než pozůstatky strojů připomínaly kostry nějakých mýtických příšer.

Rozum mu našeptával, aby odtud co nejrychleji zmizel, vrátil se do normálního světa, do reality, skýtající jistotu, leč ono tajemné, neodbytné nutkání jej hnalo dál, do spletitého labyrintu uliček, chátrajících objektů a podivných kovových monster. Nořil se stále hlouběji do onoho podivného prostoru, ovládaného svým vlastním řádem i časem. Stanul náhle, z ničeho nic, před jednou z hal jakoby z příkazu nějakého vnitřního hlasu. Hala se na něj šklebila doširoka vyvrácenými vraty. Na malou chvíli zaváhal, poté však vykročil vstříc jejímu rozevřenému chřtánu. Vstoupil dovnitř. Okenními otvory sem vnikalo mdlé světlo umírajícího dne. Ocítl se v bizarním bludišti strojů, nahých monster, zahalených pouze korozí. Voda, prosakující stropem, která se na své cestě smísila se rzí a mastnotou, se starými oleji, vytvořila na podlaze odporné mazlavé kaluže.

Onen tajemný vnitřní hlas, to podivné vnitřní nutkání, obrátilo jeho pozornost a zavedlo jeho kroky do temné chodby, jež vycházela z haly a vedla kamsi do neznáma. Kráčel, aniž věděl kam. Kráčel, aniž viděl kam. Rukou šmátral po zdi a opatrně našlapoval. Jeho kroky se dunivě rozléhaly po celém prostoru. Vnímál skřípající zvuk podrážek svých bot, doléhajících na vydrolený beton, jež přehlušovalo pravidelným rytmem temné dunění, které, jak si uvědomil, nebylo ničím jiným, než prudkým bušením krve do spánků. Hlavou mu táhla zběsilá směsice myšlenek a divných pocitů, před očima se mu míhaly zmatené obrazy. Nebyl schopen klidně a věcně uvažovat. Za normálních okolností by se v takové situaci nejspíš zeptal sám sebe „co tu dělám?“ Patrně by po zralé úvaze otočil své kroky a odešel odtud, neboť tápání v temnotě chodby haly bůhvíjaké továrny se neslučovalo s jeho vždy okázale demonstrovanou racionalitou. Nyní se však nacházel ve zvláštním duševním rozpoložení, vydán napospas moci tohoto podivného světa, ovládaný plně oním zrádným vnitřním hlasem. Stále táž nepochopitelná síla jej hnala dál, hlouběji do tmy, do neznáma. Odlidštěnost, neuchopitelnost, a nepochopitelnost tohoto cizího světa podtrhovala skutečnost, že jej mohl vnímat pouze hmatem a čichem. Konečky prstů se dotýkal studeného, slizkého betonu, vzduch páchnul zatuchlinou.

Náhle nebylo nic. Zmizel slizký povrch stěny, zmizela i sama stěna, ztratila se podlaha. Ztratil pevnou půdu pod nohama, řítit se do prázdna, do temného chřtánu bezedné nicoty. V zoufalé snaze něčeho se zachytit máchal bezmocně rukama. Z úst se mu vydral zděšený výkřik, výraz děsu i překvapení, jenž se odrazil od neviditelných zdí a rezonoval v prázdnotě.

S výkřikem a trhnutím se probudil. Notnou chvíli mu trvalo, než si uvědomil, kde se nachází. Ne, neroztříštil se o neviditelné, leč s jistotou očekávané dno propasti. Ležel doma, na znak ve své posteli, polštář i peřina rozházené jak po nějakém urputném zápase. Bylo mu horko, ztěžka dýchal, v uších mu hučelo, srdce bilo v šíleném rytmu. Usadil se na okraj postele. Po spáncích mu stékal studený pot. Seděl sám uprostřed tmy a snažil se rozeznávat věci kolem sebe, ve dne tak důvěrně známé, teď tak strašlivě cizí a vzdálené. Myšlenkami se úporně snažil zachytit nějakého pevného bodu, pochopit, co se to s ním děje. *Byl to jenom sen*, pokoušel se přesvědčit sám sebe, když se trochu uklidnil a byl znovu schopen racionálně uvažovat. Jenom noční můra, nic jiného to být nemohlo. Ostatně co jiného by to mohlo být? Nevěřil nikdy na zázraky a nevysvětlitelné jevy. Byl vždy skálopevně přesvědčen, že vše se nakonec dá rozumně a jasně vysvětlit. Jistoty však v tento zrádný noční čas znenáhla pozbýval. Nedokázal se zbavit nepříjemného pocitu, že tohle jenom sen, pouhý sen, nebyl, *nemohl být*.

Vyčerpán úsilím přijít věci na kloub znovu usnul. Procitnul až nad ránem. Cítil se nesmírně unavený. Zmítal se v náporech podivných pocitů, hlavou mu vířil zběsilý rej nesmyslných myšlenek. Sen? Realita? Jediné, co si uvědomoval zřetelně a jasně, byla naléhavá potřeba nalézt ve svých myšlenkách nějaký pevný bod, nezpochybnitelný fakt, na němž by mohl vystavět jistotu, k níž jediné upíral své naděje.

Zcela neschopen o celé věci rozumně uvažovat, či se od ní odpoutat a myslet na něco jiného, než na onen podivný sen, který dost možná ani nebyl snem, zapomenul na svůj denní program, na své povinnosti a vyrazil bezcílně do ulic. Ubíral se jimi jako náměsíčný, s pozorností plně upřenou jen k jediné věci: prožitku, jež se mu zúžil do jediné otázky, na níž nebyl schopen nalézt uspokojivou odpověď. Byl to opravdu *jenom sen*? Nevěděl a ani nijak nepřemýšlel o tom, kam jde a proč, zkrátka jen šel. Náhle si uvědomil, že stojí v autobuse, opírá se o okno a hledí kamsi ven. Nebyl schopen vybavit si, kdy a kde do něj nastoupil, ani co to bylo za linku. Bylo mu to ostatně lhostejné, postačil mu jen prostý fakt, že jede, že se někam pohybuje. Nulový posun v myšlenkách mu tak mohl pohyb v prostoru alespoň trochu kompenzovat. Obrazy, náhle a nečekaně se zjevující za oknem autobusu a vzápětí zase mizející, na něj působily zklidňujícím účinkem. Přesto na jedné zastávce nakonec vystoupil. Vybral si ji nahodile, bylo mu jedno, kam půjde, chtěl jenom jít, někam dospět, lhostejno kam, někam zmizet, utéct svým myšlenkám. Nezjišťoval, kde se nachází, kam to vlastně doputoval, oči zabodnuté do chodníku, šel, zcela pohroužen do sebe. Vzhlédl. V okamžiku zbledl a polil jej studený pot. Dvěma slepými okny na něj civěla budova vrátnice, připomínající monstrózní lebku. „Bože, to je ta továrna!“ hlesl tiše.

Puzen nepochopitelnou silou vykročil vpřed. Stanul uprostřed dvorany. V zádech cítil spalující pohled monstra, jež kdysi bývalo vrátnicí a jež se na něj poťouchle šklebilo vyvrácenými dveřmi, když kolem ní procházel dovnitř, do tohoto zvláštního světa, jiné reality. Od normálního světa, od ulice, jej dělilo jen pár kroků. Mohl se otočit a zmizet, dát navždy sbohem těmto místům, jež jej v myšlenkách od rána pronásledují. Na okamžik zaváhal. Sotva však pohnul nohou, zakopl o vyčnívající dlažební kostku. Zavrával a upadl. Pocítil v ruce ostrou bolest. Odřel se. Bolest jím projela jako blesk, jenž v mozku zažehl ohňostroj myšlenek. Pokud cítím bolest, uvědomil si, nemohu spát! Jsem při plném vědomí. To, co vidím, co vnímám, existuje reálně. Je to realita! Pohled se mu svezl po oprýskané fasádě blízké budovy až k prázdnému, temnému okennímu otvoru. Nalezl svůj záchytný bod: *vnímám, tedy bdím!* Zmocnila se jej neobyčejná touha přijít všemu na kloub, na celou tu záhadu podivného snu, téhle továrny, tohoto světa sama pro sebe, strhnout temný závoj a odhalit skutečnou realitu. S neochvějnou jistotou zamířil po chodníku, dávno nepoužívaném, cestou, jež se mu živě vybavovala, tam, kam dobře věděl, že dorazí.

Znovu stál pře onou halou s vyvrácenými vstupními vraty a okny bez skel. Ohlédl se. Nikde nic podezřelého, všude ticho. Mrtvolné, hrobové ticho. Celý ten bizarní prostor tonul v naprostém tichu. Vešel dovnitř. Do nosu jej udeřil pach zatuchliny. Nebyl schopen zastavit se, otočit a zmizet odtud, hnán touhou vlastní všem objevitelům musel jít dál. Jako s klapkami na očích zamířil po kluzké podlaze k protější stěně. Očima pátral v šeru, do něž se nořila, a hledal v ní temný jícen, onu chodbu, chodbu vedoucí k propasti. Musel se přesvědčit, zda to, co prožil, byl opravdu jenom sen, nebo zda to byla skutečnost a on tu již byl. Cítil naprosto jistě, že odpověď nalezne právě v oné chodbě. V šeru haly nerozeznával na temné zdi vůbec nic. Přestože nevěděl přesně kam má jít, šel klidně dál. Aniž by k tomu měl sebemenší racionální důvod, nabyl neochvějného přesvědčení, že ona chodba se mu nakonec sama vyjeví, stejně náhle, neočekávaně a jasně jako prve. Byl si jist, že jinak to ani být nemůže. Síla, která jej dovedla až sem, na tato místa, jej přece nepřivedla jenom tak, aby se rozhlédl a odešel. Byl si vědom iracionálnosti svých myšlenkových pochodů, vnitřně však cítil, že se nemýlí.

Ve své jistotě se nezklamal. Nerozumný pocit triumfoval nad rozumem, realita se vzpříčila logice. Z ničeho nic stál tváří v tvář temnému chřtánu té chodby. Neváhal. Vkročil do ní. Zde neviděl už vůbec nic. Šel pomalu a opatrně, očima se usilovně a naprosto zbytečně pokoušel prohlédnout naprostou temnotu. Vždy, než došlápnul, opatrně zkoušel, zdali má stále ještě pod nohama pevnou zem. Držel se při zdi. Polštářky prstů po ní přejížděl, bylo to jediné vodítko, které měl k dispozici, jediný smysl, na něž mohl spoléhat. Slyšel pouze skřípání vydroleného betonu pod svými podrážkami, jež přehlušovalo rytmické tepání krve, bušící mu do spánků se stále větší intenzitou.

Náhle znovu pocítil ostrou bolest. Rukou zavadil o cosi ostrého, trčícího ze zdi. Instinktivně od ní ucukl rukou a učinil další krok. Krok do neznáma. A zase nebylo nic. Zmizela podlaha a on se řítil kamsi do prázdna. Divoce šerموval rukama i nohama. Temnou prázdnotou zněl jeho zoufalý, táhlý výkřik.

Otevřel oči. Vyděšeně hleděl na strop svého pokoje. Zamotaný do peřiny ležel napříč své postele. Trhaně dýchal, po spáncích mu stékal pot. Po chvíli, nebyl však schopen určit jak dlouhé, se vzchopil a posadil na okraj postele. Rukou si otřel z čela pot. Když jí znovu pokládal, všiml si zaschlé krve na prstu. Řízl se přeci *tam*, v té chodbě, o cosi trčící ze zdi, těsně předtím, než se propadl do prázdna. Krev byla sice již zaschlá, ale nijak stará. K ráně přišel krátce předtím, než procitl ve své posteli. V tu chvíli věděl jistě jen jediné: to nemohl být jenom sen. Uvázl snad v nějaké prapodivné časoprostorové smyčce? V jakémsi bizarním bludišti na pomezí reality a neskutečna? Kudy z něj ale ven? Kudy vede cesta zpátky, do normálního, reálného, racionálně uspořádaného, logického, skutečného světa? Zpátky domů, do reality? Avšak tohle je také *realita*. Jenže jaká? A která z nich je *reálnější*?

Nápor divokých myšlenek, ani krev rozčilením divoce tepající ve spáncích, mu již nedovolily usnout. Úporně přemítal až do úsvitu. Když první mdlé světlo počínajícího jitra vstoupilo do jeho pokoje, vstal. Obvyklý rituál ranní hygieny, snídaně a káva. Poté se oblékl a vydal se ven. Vstříc novému ránu. Novému dni. Bez sebemenší jistoty, co mu přinese.